EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 31.5.2021
COM(2021) 268 final

2021/0131 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta, joka koskee julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn osallistujien suunniteltua päätöstä

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä Euroopan unionin puolesta otettavasta komission kannasta julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn, jäljempänä ’järjestely’, yhteydessä suunniteltuun päätökseen, jolla muutetaan korkokantaa koskevia järjestelyn määräyksiä. Määräyksissä vahvistetaan markkinaviitekorkojen (Commercial Interest Reference Rate, CIRR) vähimmäistaso, jota sovelletaan vientiluottojen julkiseen rahoitustukeen. Suunnitellulla päätöksellä yhdenmukaistettaisiin järjestelyn osapuolten käytäntöjä ja varmistettaisiin, että ehdot kuvastavat yksityisten rahoitusmarkkinoiden ehtoja.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. Julkisesti tuettuja vientiluottoja koskeva järjestely

Järjestely on EU:n, Yhdysvaltojen, Kanadan, Japanin, Korean, Norjan, Sveitsin, Australian, Uuden-Seelannin ja Turkin välinen herrasmiessopimus, jonka tavoitteena on luoda kehys julkisesti tuettujen vientiluottojen asianmukaiselle käytölle. Käytännössä järjestelyllä halutaan varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset (joissa kilpailu perustuu vietävien tuotteiden ja palveluiden hintaan ja laatuun eikä rahoitusehtoihin) ja torjua julkisesti tuettuihin vientiluottoihin liittyviä tukia ja kaupan vääristymiä. Järjestely tuli voimaan huhtikuussa 1978, ja se on voimassa toistaiseksi. Vaikka OECD:n sihteeristö osallistuu järjestelyn hallinnollisten asioiden hoitoon, se ei ole OECD:n sitova määräys[1].

Järjestelyä päivitetään säännöllisesti, jotta voidaan ottaa huomioon julkisesti tuettujen vientiluottojen tarjontaan vaikuttava rahoitusmarkkinoiden ja politiikan kehitys. Järjestelystä on tehty EU:ssa oikeudellisesti sitova Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1233/2011[2], ja se on saatettu osaksi EU:n lainsäädäntöä[3]. Järjestelyn ehtojen tarkistukset sisällytetään EU:n lainsäädäntöön delegoiduilla säädöksillä mainitun asetuksen 2 artiklan nojalla.

2.2. Julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn osallistujat

Euroopan komissio edustaa unionia järjestelyn osallistujien, jäljempänä ’osallistujat’, kokouksissa ja järjestelyn osallistujien kirjallisissa päätöksentekomenettelyissä. Järjestelyn kaikista muutoksista päätetään yksimielisesti. Neuvosto hyväksyy unionin kannan, ja jäsenvaltiot keskustelevat siitä neuvoston vientiluottotyöryhmässä[4].

Järjestelyn 63 artiklan a alakohdassa määrätään, että ”osallistujat tarkastelevat määräajoin markkinaviitekorkojen määrittämistä koskevan järjestelmän toimintaa sen varmistamiseksi, että ilmoitetut korot kuvastavat vallitsevia markkinaolosuhteita ja vastaavat korkojen vahvistamisen taustalla olevia tavoitteita. Nämä tarkastelut koskevat myös korkoihin niitä sovellettaessa lisättävää marginaalia”.

---

1 OECD-yleissopimuksen 5 artiklassa annetun määritelmän mukainen.

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1233/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, tiettyjen suuntaviivojen soveltamisesta julkisesti tuettuihin vientiluottoihin ja neuvoston päätösten 2001/76/EY ja 2001/77/EY kumoamisesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 45).

3 Aikaisemmin OECD:n järjestelyn aiemmat versiot on saatettu osaksi EU:n lainsäädäntöä neuvoston päätöksillä.

4 Council Decision setting up a Policy Co-ordination Group for Credit Insurance, Credit Guarantees and Financial Credits (Neuvoston päätös luottovakuutusta, luottotakuita ja rahoitusluottoja käsittelevän koordinointiryhmän perustamisesta) (EYVL 66, 27.10.1960, s. 1339).

2.3. Julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn osallistujien suunniteltu säädös

Markkinaviitekorkoja koskevan järjestelmän uudelleentarkastelu on ollut käynnissä vuoden 2014 alusta. Markkinaviitekorot ovat kiinteitä vähimmäiskorkoja, joita voidaan tarjota osana valtion tukemaa vientirahoitussopimusta. Ne on vahvistettu kullekin järjestelyn osallistujien valuutalle. Kesäkuussa 2014 pidetyssä 127. osallistujien kokouksessa osallistujat antoivat teknisten asiantuntijoidensa tehtäväksi tarkistaa markkinaviitekorkoja koskevat järjestelyn säännöt.

Markkinaviitekorkouudistus olisi kattava uudistus, joka koskisi sekä operatiivisia näkökohtia (esim. korkojen voimassaolo ja määrittäminen) että rakenteellisia näkökohtia (esim. peruskorot, marginaalit ja korotukset). Markkinaviitekorkouudistuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa osallistujien lainauskäytäntöjä ja lähentää markkinaviitekorkoja markkinoiden tasoon. Markkinaviitekorkoja koskevia suunniteltuja määräyksiä sovellettaisiin kaikkiin toimiin lukuun ottamatta alakohtaisen laivaluottosopimuksen ja siviililentokoneita koskevan alakohtaisen sopimuksen mukaisia toimia.

Kesäkuussa 2019 pidetyssä 141. osallistujien kokouksessa osallistujien teknisten asiantuntijoiden puheenjohtaja esitteli markkinaviitekorkouudistusta koskevan puheenjohtajan ehdotusluonnoksen, jossa pyritään löytämään tasapaino teknisen työn aikana esitettyjen toisistaan poikkeavien intressien ja näkemysten välillä. Osallistujat kannattivat laajasti puheenjohtajan ehdotusluonnosta yleisellä tasolla, mutta joitakin vähäisiä kysymyksiä jäi vielä ratkaistavaksi. Viime vuoden marraskuussa pidetyssä osallistujien kokouksessa osanottajien näkemykset lähentyivät toisiaan. Järjestelyn osallistujien on määrä hyväksyä päätös kompromissiehdotusluonnoksesta kirjallista menettelyä noudattaen.

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

Tukia ja tasoitustulleja koskevan WTO:n sopimuksen, jäljempänä ’tukisopimus’, vientitukia koskevassa esimerkkiluettelossa määrätään järjestelyä koskevasta poikkeuksesta, jonka mukaan järjestelyn mukaista vientiluottokäytäntöä ei pidetä tukisopimuksessa kiellettynä vientitukena. Näin ollen jos WTO:n jäsen on järjestelyn osapuoli ja sen vientiluottokäytäntö on järjestelyn mukainen tai jos WTO:n jäsen soveltaa käytännössä järjestelyn määräysten mukaisia korkokäytäntöjä, vientiluottokäytäntöä ei pidetä vientitukena. Tämä antaa erityisen merkityksen korkokantaa koskeville järjestelyn määräyksille.

Koska markkinaviitekorkoja koskevat määräykset ovat pysyneet pitkään muuttumattomina, uudistuksen on oltava kattava. Ulkomaankaupan rahoituksesta on tullut yhä ratkaisevampi tekijä maailmanlaajuisen kaupan hankintapäätöksissä, mikä on johtanut siihen, että yksityisillä rahoitusmarkkinoilla tarjotaan monenlaisia rahoitustuotteita ja sopimusrakenteita. Yhdenmukaisuuden varmistamiseksi korkokantaa koskevia järjestelyn määräyksiä on säännöllisesti mukautettava muuttuviin markkinakäytäntöihin. Järjestelyssä hahmotellaan ainoastaan yleiset periaatteet valtion tukemaa kiinteäkorkoista luotonantoa varten ja keskitytään rakenteellisiin näkökohtiin. Koska EU:n jäsenvaltiot tarjoavat markkinaviitekorkoja laajemmin kuin useimmat muut osallistujat ja käytäntöjä halutaan yhdenmukaistaa EU:n sisällä, jäsenvaltiot ovat epävirallisesti sopineet markkinaviitekorkojärjestelmän operatiiviset näkökohdat kattavista säännöistä, joilla täydennetään järjestelyn määräyksiä. Järjestelyn ja EU:n epävirallisten suuntaviivojen lisäksi useimmat jäsenvaltiot ovat hyväksyneet markkinaviitekorkoja koskevia kansallisia säännöksiä.

Markkinaviitekorkouudistusta koskeva suunniteltu päätös sisältää järjestelyn liitteen XVI yksityiskohtaisen ja kattavan päivityksen. Päivitys koskisi sekä kustannuksia, joita

luotonantajalle aiheutuu ennen kuin ostaja on allekirjoittanut vientisopimuksen (esim. tietyn koron tarjoamisesta ja määrittämisestä veloitettavia vähimmäismaksuja koskevat säännöt), että koron laskentatapaa koskevia sääntöjä (valtion joukkovelkakirjojen tuotto lisättynä marginaalilla, joka kattaa muut rahoituskustannukset). Markkinaviitekorkouudistuksessa otetaan huomioon rahoituskustannuksiin vaikuttavia tekijöitä ja pyritään siten yhdenmukaistamaan vientiluottolaitosten tarjoamia ehtoja ja varmistamaan tasapuoliset toimintaedellytykset järjestelyn osallistujille. Tämän myötä uudistuksella kavennettaisiin EU:n jäsenvaltioiden mahdollisuuksia hyväksyä markkinaviitekorkoja koskevia määräyksiä kansallisella tasolla kotimaisen teollisuuden erityistarpeita varten. Tarkoituksena on säätää kahden vuoden siirtymäkaudesta, jotta suoraa luotonantoa tarjoavilla vientiluottolaitoksilla on aikaa mukautua uusiin suuntaviivoihin.

Markkinaviitekorkouudistusta koskeva suunniteltu päätös sisältää sekä operatiivisia että rakenteellisia näkökohtia koskevia sääntöjä, joilla voitaisiin yhtenäistää toimintatapoja ja tasapuolistaa järjestelyn osallistujien toimintaedellytyksiä. Sen vuoksi suositellaan, että unionin kantana on hyväksyä kirjallisella menettelyllä järjestelyn osallistujien suunniteltu päätös markkinaviitekorkoja koskevien uusien suuntaviivojen hyväksymisestä.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita”.

Ilmaisu ’säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia’ käsittää myös sellaiset säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se kattaa myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla, mutta jotka ”voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännöstön sisältöön, jonka unionin lainsäätäjä antaa”[5].

4.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunniteltu säädös voi vaikuttaa ratkaisevasti EU-lainsäädännön sisältöön eli tiettyjen suuntaviivojen soveltamisesta julkisesti tuettuihin vientiluottoihin ja neuvoston päätösten 2001/76/EY ja 2001/77/EY kumoamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1233/2011. Tämä johtuu siitä, että kyseisen asetuksen 2 artiklassa todetaan, että ”[k]omissio hyväksyy delegoituja säädöksiä 3 artiklan mukaisesti liitteen II muuttamiseksi järjestelyn osallistujien sopimien suuntaviivoja koskevien muutosten seurauksena”.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön

[5] Unionin tuomioistuimen tuomio 7.10.2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 kohta.

perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

4.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunnitellun säädöksen pääasiallinen tavoite ja sisältö liittyvät vientiluottoihin, jotka kuuluvat yhteisen kauppapolitiikan soveltamisalaan. Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 207 artikla.

4.3. Päätelmät

Ehdotetun päätöksen oikeusperustana tulisi olla SEUT-sopimuksen 207 artiklan 4 artiklan ensimmäinen alakohta yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

2021/0131 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta, joka koskee julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn osallistujien suunniteltua päätöstä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn, jäljempänä ’järjestely’, sisältämät suuntaviivat on saatettu osaksi EU:n lainsäädäntöä, ja niistä on tehty EU:ssa oikeudellisesti sitovia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1233/2011[6].

(2) Järjestelyn 63 artiklan mukaan järjestelyn osallistujien, jäljempänä ’osallistujat’, olisi tarkasteltava määräajoin markkinaviitekorkojen määrittämistä koskevan järjestelmän toimintaa sen varmistamiseksi, että ilmoitetut korot kuvastavat vallitsevia markkinaolosuhteita ja vastaavat korkojen vahvistamisen taustalla olevia tavoitteita. Tällaisten tarkastelujen pitäisi koskea myös korkoihin niitä sovellettaessa lisättävää marginaalia.

(3) Osallistujien on kirjallisella menettelyllä päätettävä suunnitellusta päätöksestä, jolla muutetaan markkinaviitekorkoja koskevia järjestelyn määräyksiä.

(4) Suunnitellulla päätöksellä markkinaviitekorkoja koskevien määräysten uudistamisesta on tarkoitus yhdenmukaistaa toimintatapoja ja lainanantokäytäntöjä ja siten tasapuolistaa osallistujien toimintaedellytyksiä. Lisäksi sillä pitäisi tuoda julkisesti tuetuissa vientiluottotoimissa tarjottavat kiinteät korot lähemmäs markkinakorkoja ja mukauttaa niiden ehdot vastamaan paremmin yksityisillä rahoitusmarkkinoilla tarjottavia ehtoja. Olisi sallittava kahden vuoden siirtymäkausi, jotta vientiluottolaitoksilla on aikaa sopeutua uusiin suuntaviivoihin ja tiedottaa niistä.

(5) On aiheellista vahvistaa julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn osallistujien kirjallisessa menettelyssä unionin puolesta otettava kanta, sillä suunniteltu päätös voi vaikuttaa ratkaisevasti unionin lainsäädännön sisältöön asetuksen (EU) N:o 1233/2011 2 artiklan nojalla,

[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1233/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, tiettyjen suuntaviivojen soveltamisesta julkisesti tuettuihin vientiluottoihin ja neuvoston päätösten 2001/76/EY ja 2001/77/EY kumoamisesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 45).

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevan järjestelyn osallistujien kirjallisessa menettelyssä unionin puolesta otettava kanta suunniteltuun päätökseen, jolla muutetaan markkinaviitekorkoja koskevia määräyksiä, perustuu tämän päätöksen liitteeseen.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja